

«ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΤΗΣ ΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ
ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ
ΔΥΝΑΜΙΚΗΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΠΙΘΑΝΟ ΕΡΓΑΛΕΙΟ ΓΙΑ
ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»

ΜΑΛΙΣΣΙΟΒΑ ΕΛΕΝΗ*, ΛΕΖΚΙΔΟΥ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΜΑΝΟΥΡΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ*
Τμήμα Τεχνολογίας Τροφίμων, ΤΕΙ Θεσσαλίας, Καρδίτσα

ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ & ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΗΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ
1^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΚΑΡΔΙΤΣΑ 9 & 10 ΙΟΥΝΙΟΥ 2017

Δρ Αθανάσιος Μανούρας
Αναπληρωτής Καθηγητής,
Τμήματος Τεχνολογίας Τροφίμων
ΤΕΙ Θεσσαλίας

Κλιματική Αλλαγή & Βιολογικά

- Η κλιματική αλλαγή οφείλεται στις φυσικές διαδικασίες αλλά και στις ανθρώπινες δραστηριότητες με επιπτώσεις στο περιβάλλον και το κλίμα.
- Η παραγωγή και κατανάλωση βιολογικών τροφίμων θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια από τις πολλές προσπάθειες για την προστασία του περιβάλλοντος και την μείωση της έντασης των φαινομένων της κλιματικής αλλαγής.

Βιολογικό Τρόφιμο

Ένα τρόφιμο για να καλείται βιολογικό πρέπει να καλύπτει συγκεκριμένες προϋποθέσεις τόσο στο στάδιο της παραγωγής όσο και στο στάδιο της μεταποίησης και τυποποίησης του, όπως ορίζουν κυρίως οι Κανονισμοί 834/2007 και 889/2008

Οι στόχοι της Βιολογικής Γεωργίας και Κτηνοτροφίας είναι:

- Παραγωγή προϊόντων και τροφίμων υψηλής διατροφικής αξίας, ασφαλή για τον καταναλωτή χωρίς υπολείμματα φυτοφαρμάκων, αντιβιοτικών και χημικών λιπασμάτων.
- Προστασία του περιβάλλοντος (προστασία του εδάφους και του υδροφόρου ορίζοντα, αειφορική διαχείριση φυσικών πόρων, εξασφάλιση της βιοποικιλότητας)
- Μη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) ή/και προϊόντων που παράγονται από αυτούς.
- Προστασία της υγείας των αγροτών από την έκθεσή τους σε βλαβερές χημικές ουσίες.
- Η φυσική διαβίωση των ζώων και η εξασφάλιση της ευζωίας τους.
- Χρήση ζωοτροφών που έχουν παραχθεί με βιολογικό τρόπο και χωρίς τη χρήση γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) ή/και προϊόντων που παράγονται από αυτούς.

Νομικό πλαίσιο παραγωγής βιολογικών

[Καν. \(ΕΚ\) 1235/2008 "για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν.834/2007](#) του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων προς τρίτες χώρες.

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθμ. 355/2014 της Επιτροπής της 8ης Απριλίου 2014](#) σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1235/2008 της Επιτροπής για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες.

[Καν. \(ΕΕ\) 519/2013/21-02-13 για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθμ. 889/2008](#) σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων.

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 125/2013 της Επιτροπής της 13ης Φεβρουαρίου 2013](#) σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1235/2008 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθμ. 751/2012 της Επιτροπής της 16ης Αυγούστου 2012](#) για την διόρθωση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1235/2008 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθμ. 508/2012 της Επιτροπής της 20ης Ιουνίου 2012](#) για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1235/2008 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες

[Εκτελεστικός Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθμ. 126/2012 της Επιτροπής της 14ης Φεβρουαρίου 2012](#) για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 889/2008 όσον αφορά τα αποδεικτικά έγγραφα και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1235/2008 όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής

[Εκτελεστικός Καν \(ΕΕ\) 1084/2011 σχετικά με την τροποποίηση και τη διόρθωση του Καν \(ΕΚ\) αριθ.1235/2008](#) για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καν. (ΕΚ) αριθ.834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες. (04.07.12)

[Εκτελεστικός Καν. \(ΕΕ\) 1267/2011 σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 1235/2008](#) για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες .

[Εκτελεστικός Καν. \(ΕΕ\) 590/2011 "σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 1235/2008 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου](#) όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τρίτες χώρες"

[Καν. \(ΕΕ\) 471/2010 της Επιτροπής "για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 1235/2008](#), όσο αφορά τον κατάλογο των τρίτων χωρών από τις οποίες πρέπει να

[Καν. \(ΕΚ\) 889/2008 για τον καθορισμό των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του Καν.834/2007](#) του Συμβουλίου για την βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά το βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων

[Καν. \(ΕΕ\) 519/2013/21-02-13 για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθμ. 889/2008](#) σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων.

[Εκτελεστικός Καν. \(ΕΕ\) 392/2013/29-04-13 σχετικά με την τροποποίηση του καν.\(ΕΚ\) αριθ.889/2008](#) όσον αφορά το σύστημα ελέγχου της βιολογικής παραγωγής (29.05.13)

[Εκτελεστικός Καν. \(ΕΕ\) 505/2012 σχετικά με την τροποποίηση και τη διόρθωση του καν. \(ΕΚ\) αριθ.889/2008](#) σχετικά με τη θέσπιση των λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του καν.(ΕΚ) αριθ.834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων. (14.06.12)

[Εκτελεστικός Καν \(ΕΕ\) 203/2012 της επιτροπής της 8ης Μαρτίου 2012 για την τροποποίηση του καν. \(ΕΚ\) αριθ 889/2008](#) σχετικά με την θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ.834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά λεπτομερείς κανόνες για τους βιολογικούς οίνους. (09.07.13)

[Εκτελεστικός Καν \(ΕΕ\) 126/2012 σχετικά με την τροποποίηση του καν.\(ΕΚ\) αριθ. 889/2008](#) όσον αφορά τα αποδεικτικά έγγραφα και την τροποποίηση του καν.(ΕΚ) αριθ.1235/2008 όσον αφορά τους όρους εισαγωγής βιολογικών προϊόντων από τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής. (14.02.12)

[Εκτελεστικός Καν. \(ΕΕ\) 344/2011 για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 889/2008 σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 834/2007](#) του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων (04.05.2011)

[ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ \(ΕΕ\) αριθ. 426/2011 για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) 889/2008 σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 834/2007](#) του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων όσον αφορά τον βιολογικό τρόπο παραγωγής, την επισήμανση και τον έλεγχο των προϊόντων_ (02.12.2011)

[Καν. \(ΕΕ\) 271/2010 σχετικά με την τροποποίηση του Κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 889/2008](#) για τον καθορισμό λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου όσον αφορά τον λογότυπο βιολογικής παραγωγής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

[Καν. \(ΕΚ\) 710/2009 για την τροποποίηση του Κανονισμού \(ΕΚ\) αριθμ. 889/2008](#) σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων για τη βιολογική παραγωγή ζώων υδατοκαλλιέργειας και φυκιών

[Καν. \(ΕΚ\) 1254/2008 για την τροποποίηση του κανονισμού \(ΕΚ\) αριθ. 889/2008](#) σχετικά με τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 834/2007 του Συμβουλίου για τη βιολογική παραγωγή και την επισήμανση των βιολογικών προϊόντων

Κανονισμοί Βιολογικών Τροφίμων

Εκτροφή

Μεταποίηση

Επισήμανση

Επιθεώρηση

Πιστοποίηση

Εμπόριο

United State

European Union

Australia

Germany

Japan

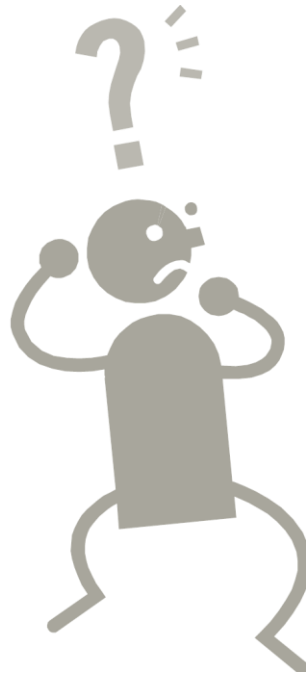
Ο βασικότερος κρίκος της αλυσίδας βιολογικών τροφίμων.....

Που ζητάει τι
???

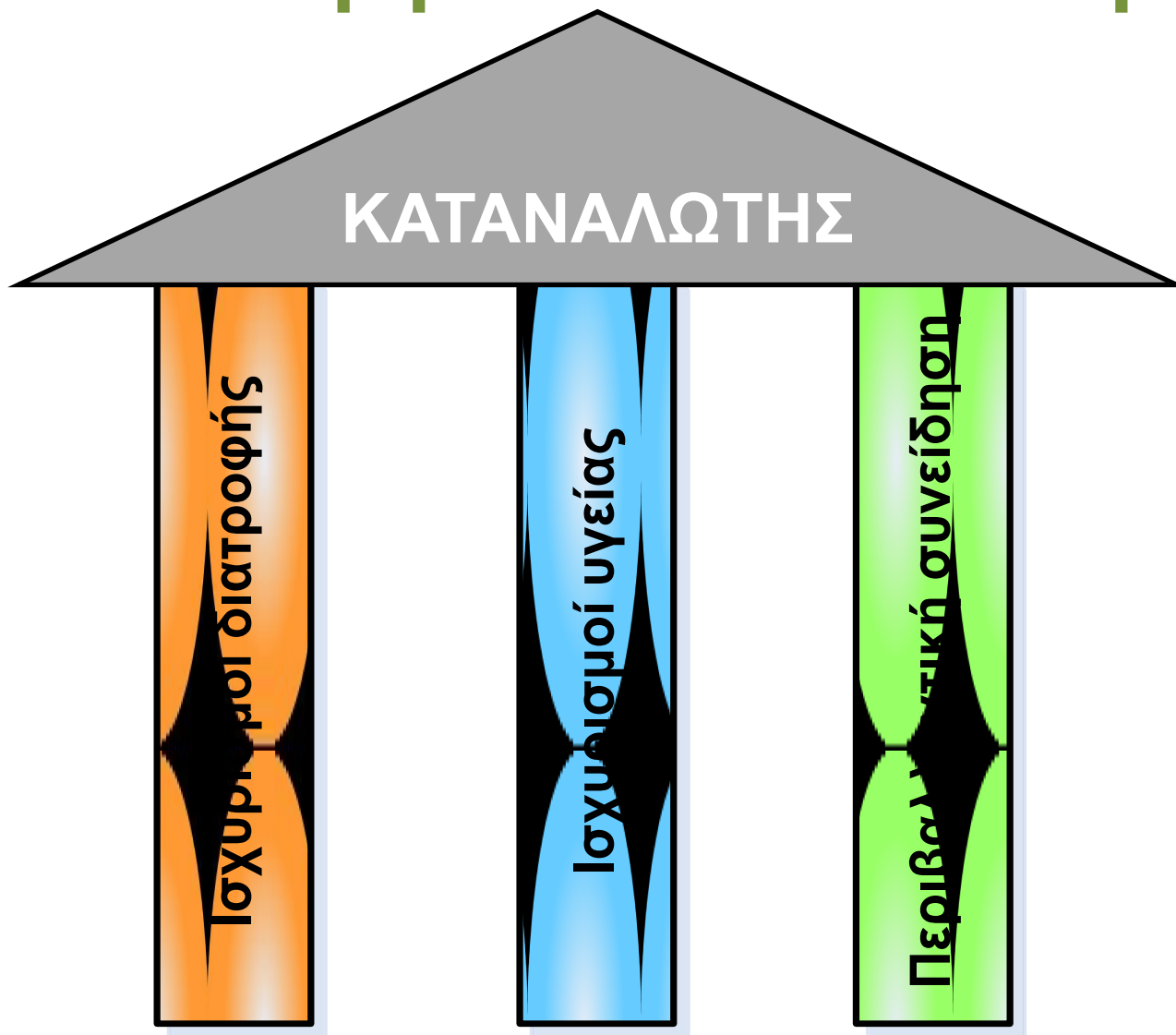
Διατροφικές ανάγκες σύγχρονου καταναλωτή

- Συχνά διατροφικά σκάνδαλα
- Ευαισθησία πληθυσμού για την υγεία και την ευζωία
- Προβλήματα Υγείας, Αντιβιοαντοχή, Αλλεργίες

- Στροφή σε πιο «φυσικά» τρόφιμα;;;
- Βιολογικά Τρόφιμα ;
- «Σούπερ» Τρόφιμα ;;
- «Εναλλακτικά» Τρόφιμα;;;

Η άποψη του καταναλωτή

ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗΣ ΚΑΙ ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ

- Η δημιουργία της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας αποσκοπούσε **στη διασφάλιση της ανθρώπινης υγείας:**
 - ✓ προστασία περιβάλλοντος
 - ✓ περιορισμός επαγγελματικής έκθεσης σε χημικές ουσίες

(Trewavas, 2001; FAO, 2001)

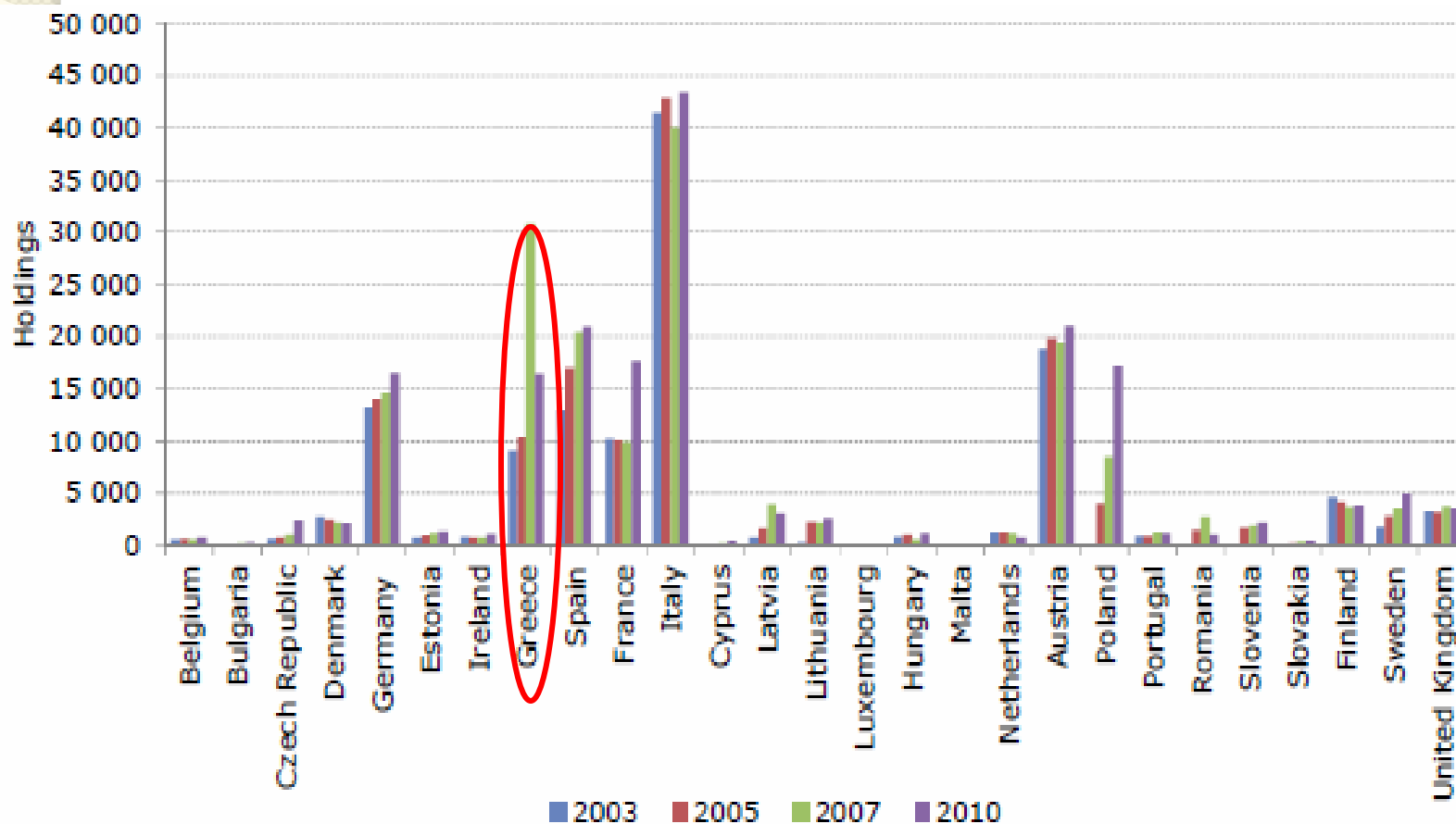

Περιβαλλοντική Ευαισθησία ?

- Σεβασμός της φύσης
(αγρανάπαυση, χρήση φυτοπροστατευτικών)
- Σεβασμός της βιοποικιλότητας
- Σεβασμός της υγείας και ευζωίας των ζώων
- Παραδοσιακός τρόπος παραγωγής

Η βιολογική γεωργία- κτηνοτροφία στην Ελλάδα στη διάρκεια του χρόνου

Source: Eurostat FSS data (online data code: [ef_mporqanic](#)). No available data for MT (2003-2007) and for PL and SI (2003).

Βιολογική γεωργία-κτηνοτροφία

- βελτιώνουν τη δομή του εδάφους &
 - μειώνουν τη διάβρωση :
-
- βελτίωση της ποιότητας του νερού
 - & ελάττωση των αρνητικών επιπτώσεων στα οικοσυστήματα

Βιολογικά Τρόφιμα

- Απάντηση στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής

που εξαρτάται όμως

- από τη στάση των καταναλωτών

Η άποψη του καταναλωτή για τα βιολογικά προϊόντα

Οι καταναλωτές επιλέγουν τα βιολογικά τρόφιμα για την διατροφή τους για τους εξής λόγους:

- Επειδή είναι θρεπτικά, έχουν χαμηλά λιπαρά και κατά την παραγωγή τους δεν χρησιμοποιούνται χημικά.
- Έχουν ευαισθητοποιηθεί για τα ζώα.
- Ενδιαφέρονται για το περιβάλλον.
- Είναι πιο γευστικά και παράγονται με πιο παραδοσιακούς τρόπους.
- Η επιλογή τους αποτελεί σύγχρονη διατροφική «μόδα».

Ωστόσο υπάρχουν και ορισμένοι λόγοι που τους αποτρέπουν να τα αγοράσουν όπως:

- Η αυξημένη τους τιμή
- Η δυσκολία εύρεσης τους
- Η ικανοποίηση τους από τα συμβατικά

ΣΚΟΠΟΣ

- αποτύπωση της στάσης των Ελλήνων καταναλωτών απέναντι στα προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας, στοχεύοντας στην προστασία του περιβάλλοντος.
- Απώτερος στόχος ήταν να αποτυπωθεί **αν οι Έλληνες καταναλωτές έχουν επίγνωση της δυναμικής που κατέχουν, για την προστασία του περιβάλλοντος μέσω της επιλογής των βιολογικών τροφίμων.**

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Τύπος έρευνας: Προσωπική συνέντευξη, με τη χρήση δομημένου ερωτηματολογίου.

Πληθυσμός έρευνας: Όλοι οι εν δυνάμει καταναλωτές βιολογικών προϊόντων.

Μέθοδος δειγματοληψίας: Στρωματοποιημένη, με αναλογική κατανομή μεταξύ των στρωμάτων.

Μέγεθος δείγματος: 1.894 καταναλωτές

Χρονική διάρκεια: 3 μήνες

Γεωγραφική κάλυψη: Όλες οι περιφέρειες της Ελλάδος

Ερωτηματολόγιο έρευνας

Το ερωτηματολόγιο της παρούσας έρευνας αποτελείται συνολικά από είκοσι τέσσερις ερωτήσεις, οι οποίες χωρίζονται σε τρεις ενότητες.

Οι τύποι των ερωτήσεων που υπάρχουν στο ερωτηματολόγιο είναι οι εξής:

- ❖ Κλειστές ερωτήσεις απλής ή πολλαπλής επιλογής
- ❖ Κλειστές ερωτήσεις κατάφασης ή άρνησης
- ❖ Ερωτήσεις «φίλτρου»

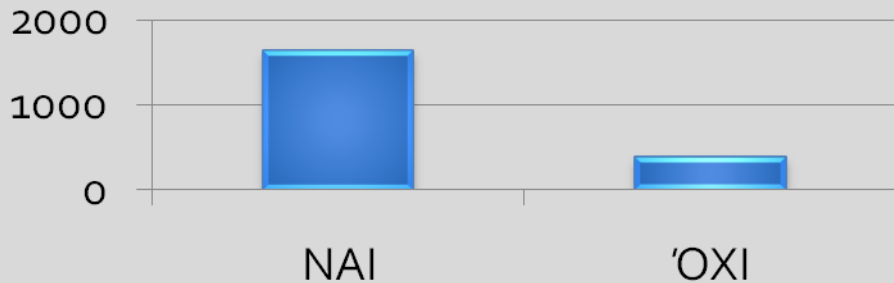
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

B1. Γνωρίζετε την ύπαρξη βιολογικών τροφίμων;

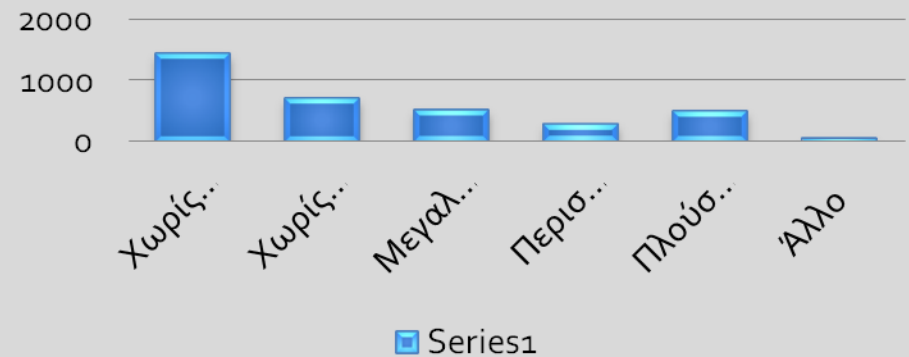
Σχόλιο 1: Το 99% του δείγματος υποστηρίζει ότι γνωρίζει τα βιολογικά τρόφιμα

B2α. Πιστεύετε ότι είναι πιο υγιεινά από τα συμβατικά;

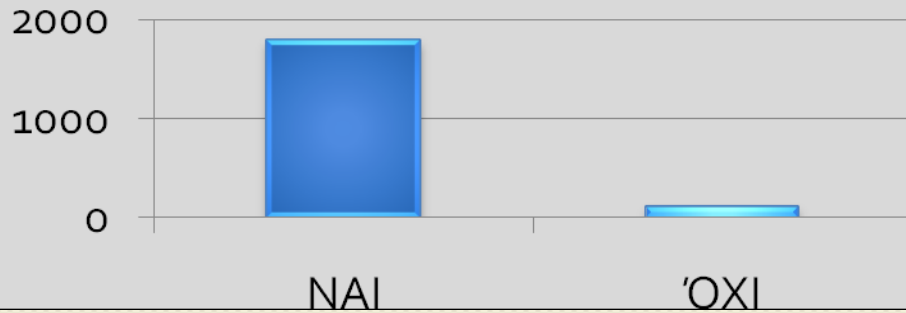
Σχόλιο 2α: Το 83% πιστεύει ότι είναι πιο υγιεινά

B2β. Και αν ναι, για πιο λόγο;

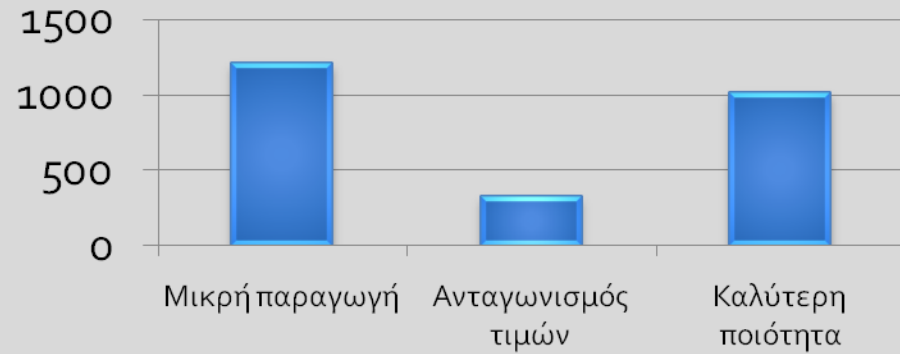
Σχόλιο 2β : Το 82% πιστεύει ότι είναι πιο υγιεινά γιατί παράγονται χωρίς λιπάσματα

B3α. Πιστεύετε ότι είναι πιο ακριβά από τα συμβατικά;

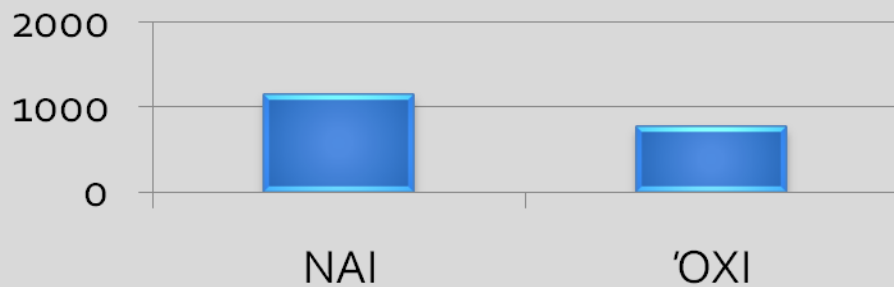
Σχόλιο 3α. Το 98% του δείγματος πιστεύει ότι είναι πιο ακριβά από τα συμβατικά.

B3β. Και αν ναι, για πιο λόγο;

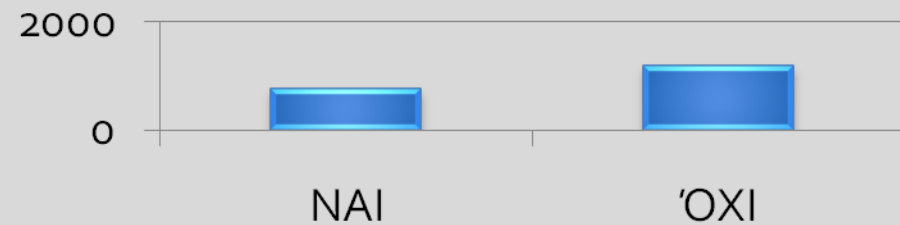
Σχόλιο 3β. Το 63% δηλώνει ότι είναι πιο ακριβά λόγω της μικρής έκτασης παραγωγής.

B4α. Γνωρίζετε ότι τα βιολογικά έχουν ειδική σήμανση;

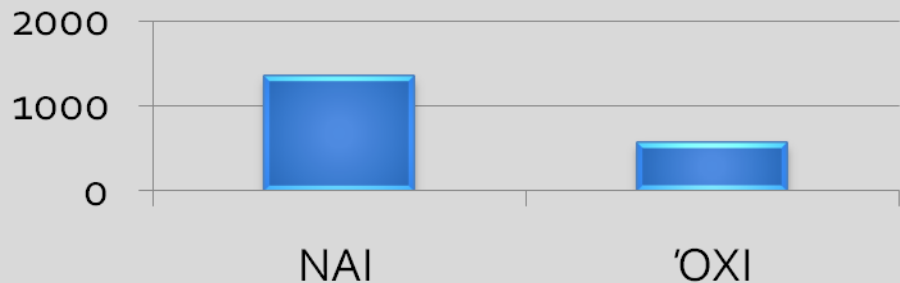
Σχόλιο 4α: Το 61% γνωρίζει ότι φέρουν ειδική σήμανση στην συσκευασία τους.

B5. Θεωρείτε ότι οι έλεγχοι που γίνονται στην παραγωγή είναι επαρκείς;

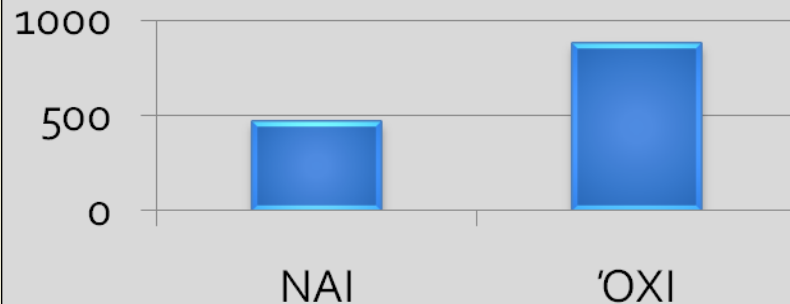
Σχόλιο 5. Το 60% πιστεύει ότι οι έλεγχοι δεν είναι επαρκείς.

Γ1. Έχετε δοκιμάσει ποτέ βιολογικά τρόφιμα;

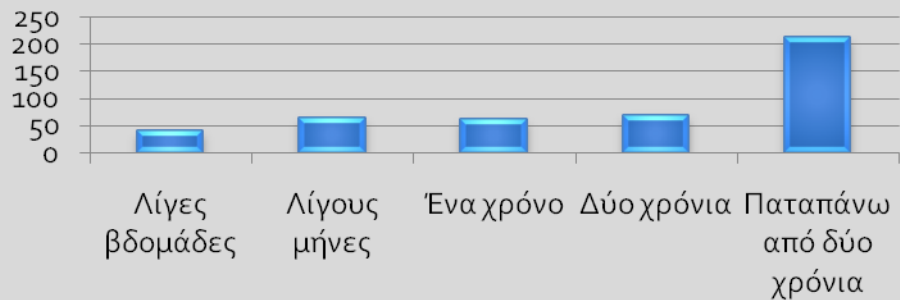
Σχόλιο 6: Το 70% έχει δοκιμάσει βιολογικά τρόφιμα

Γ2α. Τα επιλέγετε συστηματικά για την διατροφή σας;

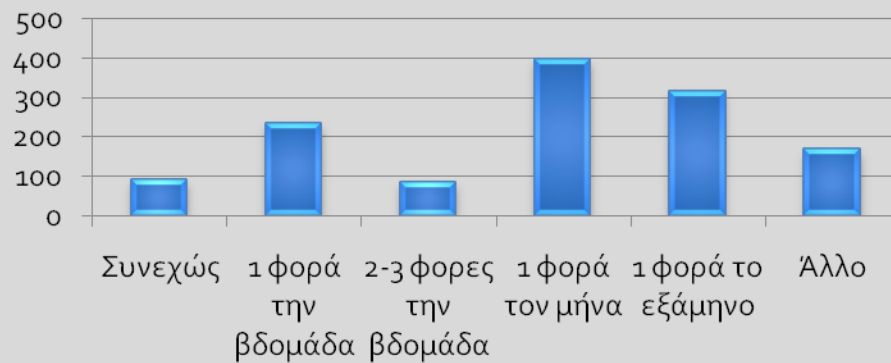
Σχόλιο 7: Το 63% δεν τα επιλέγει συστηματικά

Γ2β. Και αν ναι, εδώ και πόσο καιρό τα καταναλώνετε;

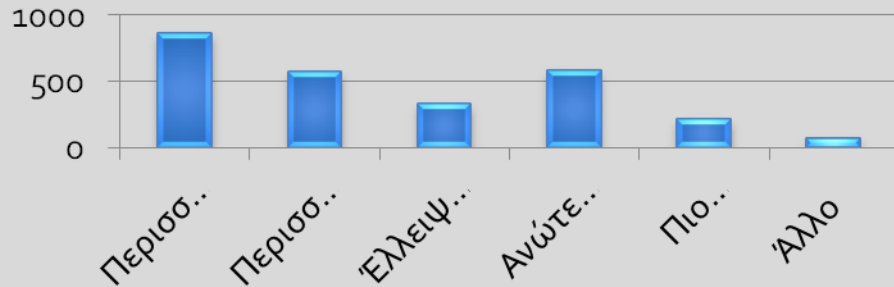
Σχόλιο 8: Το 49% τα καταναλώνει πάνω από δύο χρόνια

Γ3. Πόσο συχνά τα αγοράζετε;

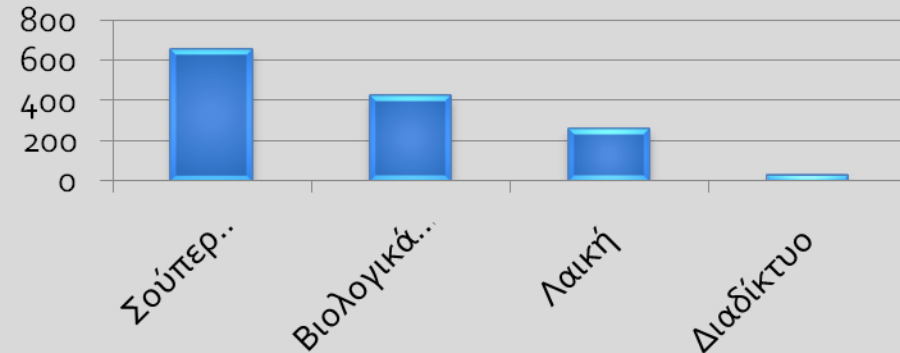

Σχόλιο 9: Το 31% τα αγοράζει μια φορά το μήνα

Γ4. Για ποιους λόγους τα προτιμάτε;

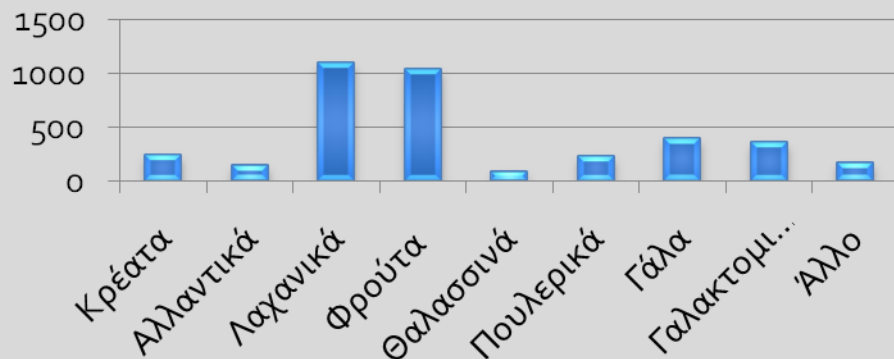
Γ5. Από πού τα προμηθεύεστε;

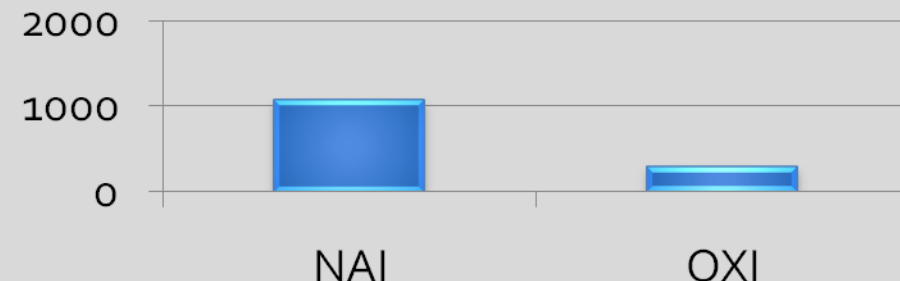
Σχόλιο 10. Το 61% προτιμάει επειδή θεωρεί ότι είναι πιο υγιεινά-θρεπτικά

Σχόλιο 11. Το 48% τα αγοράζει από το σούπερ μάρκετ

Γ10. Ποια είδη καταναλώνετε;

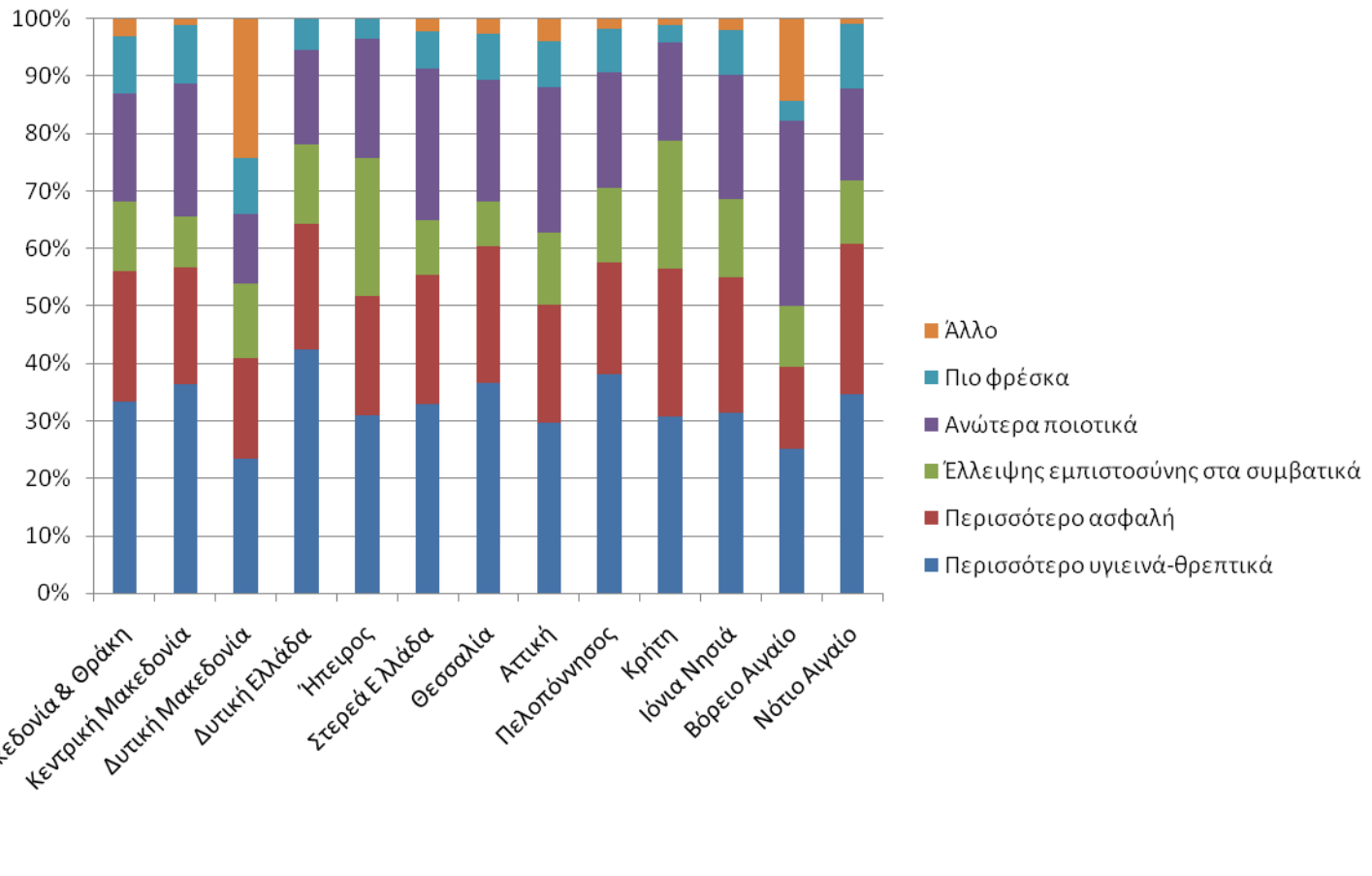
Γ12. Θα συνεχίσετε να τα επιλέγετε;

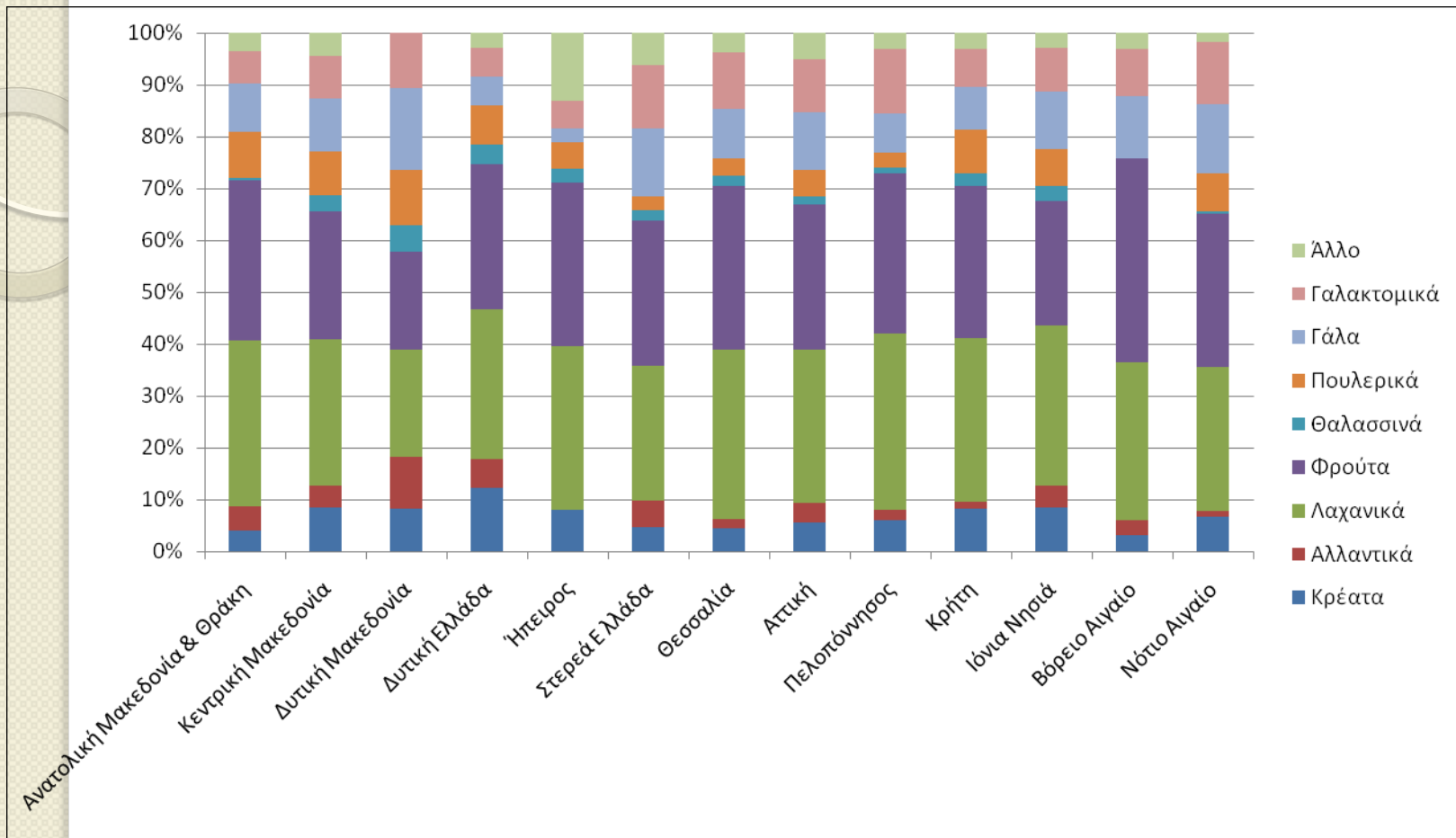

Σχόλιο 12. Πρώτα σε προτίμηση έρχονται τα λαχανικά και ακολουθούν τα φρούτα με ποσοστά 81% και 78% αντιστοίχως

Σχόλιο 13. Το 80% θα συνεχίσει να τα επιλέγει παρά τις υψηλές τιμές σε κάποιες περιπτώσεις

Άποψη καταναλωτών στην Ελλάδα

Προτιμήσεις καταναλωτών βιολογικών τροφίμων στην Ελλάδα

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- οι γνώσεις των Ελλήνων καταναλωτών σχετικά με τα βιολογικά προϊόντα είναι σε καλό επίπεδο
- επιλέγουν κυρίως βιολογικά φρούτα και λαχανικά αλλά η τιμή τους είναι απαγορευτική για συστηματική κατανάλωση.
- Αναφορικά με τους λόγους επιλογής, οι Έλληνες πιστεύουν ότι τα βιολογικά τρόφιμα είναι κυρίως πιο ασφαλή από τα συμβατικά, χωρίς να φαίνεται να αντιλαμβάνονται τη σύνδεση της παραγωγής και κατανάλωσης τους με την προστασία του περιβάλλοντος.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- κρίνεται απαραίτητη :
- η συστηματική και εντατική ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των καταναλωτών
- για τους ουσιαστικούς λόγους στήριξης των βιολογικών τροφίμων,
- **που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και κατά συνέπεια την μικρότερη επίπτωση στο φαινόμενο της κλιματικής αλλαγής.**

Σας ευχαριστώ!!!!